

TER INFORMATIE

Aan

de staatssecretaris van Financiën – Toeslagen en Douane

leen dy

dank hiervoor

notitie

Strafrechtelijke gevolgen vernietigen dossiers

Aanleiding

Op 31 augustus jl. heeft Kamerlid Omtzigt (CDA) Kamervragen gesteld over de vernietiging van 9000 beroepsdossiers toeslagen, die volgens de archieftechnische regels voorlopig nog bewaard hadden moeten blijven. Deze vragen zijn een vervolg op de antwoorden die u op 18 augustus 2020 heeft gegeven. In deze vragen gaat Kamerlid Omtzigt expliciet in op de strafbaarheid van de vernietiging van de betreffende dossier. Een dergelijke suggestie heeft hij bovendien uitgesproken in het interview dat hij op 1 september 2020 met BNR heeft gehouden. Tijdens de actua van 1 september 2020 vroeg u om een juridische appreciatie van deze stelling.

Kern

De strafrechtelijke bepaling waar Kamerlid Omtzigt naar verwijst, ziet op het opzettelijk verduisteren van bewijsstukken door ambtenaren. Om strafrechtelijk te worden aangesproken dient een ambtenaar dus op zijn minst willens en wetens de aanmerkelijke kans te aanvaarden dat stukken die voor de bevoegde macht tot overtuiging of bewijs dienen verduisterd of vernietigd zouden worden. Het betreft een onjuiste afstelling van de systemen en het is niet redelijkerwijs te herleiden tot een menselijk handelen. De bij DJZ bekende casus lijkt zich voor niet te lenen voor de kwalificaties van deze strafrechtelijke bepaling en op basis van deze feiten lijkt er geen redelijk vermoeden van een ambtsmisdrijf te zijn.

Toelichting

Op grond van artikel 361 van het Wet boek van Strafrecht, is het opzettelijk vernietigen van bewijsmiddelen een ambtsmisdrijf. Dit artikel richt zich op ambtenaren die in zijn bediening bepaalde bewijsstukken onder zich heeft en die deze verduistert, vernielt, beschadigt of onbruikbaar maakt of een ander toelaat dit te doen. Of de bediening rechtmatig of onrechtmatig was, is daarvoor niet van belang. Het gaat hier bijvoorbeeld om de situatie dat een ambtenaar een aangehouden bolletjesliker helpt om deze bolletjes weg te gooien. Van belang hierbij is dat de betreffende stukken voor het bevoegde gezag (bijvoorbeeld een (internationaal) gerecht of toezichthouder dienen tot overtuiging of bewijs.

Een ander belangrijk bestanddeel hierbij is het vereiste van (voorwaardelijk) opzet. Om strafrechtelijk te worden aangesproken dient een ambtenaar dus op zijn minst willens en wetens de aanmerkelijke kans aanvaarden dat stukken verduisterd of vernietigd zouden worden. De dader moet zich ook in ieder geval bewust zijn van de bewijsbestemming van de stukken die hij onder zich heeft en die hij heeft vernietigd.

Directie Juridische Zaken

Inlichtingen

10.2.e

T 10.2.e

F 10.2.e

10.2.e

minfin.nl

www.minfin.nl

Direct contact

Marijke Bogtstra

M 10.2.e

Datum

4 september 2020

Notitienummer

2020-0000166048

Auteur

10.2.e

Van

de directeur Juridische zaken

Kopie aan

De casus zoals DJZ die heeft afgeleid uit onder meer de voortgangsrapportage van 2 juli jl, lijkt zich hier niet voor te lenen. In de voortgangsrapportage van 2 juli jl. is aangegeven dat een gespecificeerd deel van het archief dat betrekking heeft op de beroepsdossiers van Toeslagen destijds meeliftte op de selectielijst van Belastingen, omdat er op dat moment geen selectielijst voor Toeslagen opgesteld was. Het betreft voor zover bij DJZ bekend beroepsdossiers van zaken waarin de rechter reeds uitspraak heeft gedaan en welke daarmee zijn afgesloten. In circa 2010 is de selectielijst van Belastingen opnieuw vastgesteld, waarbij de vernietigingstermijn is teruggebracht van 12 naar 7 jaar. Toeslagen is hier niet bij betrokken geweest. Met de aanpassing is over het hoofd gezien dat zich tussen de stukken van Belastingen ook stukken van Toeslagen bevonden, waarvoor de vernietigingstermijn niet teruggebracht had mogen worden naar 7 jaar. Dit betekent dat het betreffende archiefblok, dat bestaat uit circa 9.000 beroepsdossiers die in de periode 2009-2012 dus in de periode voor de publicatie van de selectielijst van Toeslagen (2015) aan het archief zijn aangeboden. Zoals aangegeven is toen dus voor de archivering van beroepsdossiers van Toeslagen 'meegelift' met de selectielijst voor Belastingen. Daardoor is er een vermenging ontstaan met als gevolg dat de vernietigingstermijn ten onrechte is afgesteld op een vernietigingstermijn van 7 jaar (de termijn die geldt voor stukken van de Belastingdienst) in plaats van 12 jaar (de termijn die geldt voor stukken van Toeslagen) na het vervallen van de toeslag. Het gevolg hiervan is dat de beroepsdossiers in dit archiefblok te vroeg zijn vernietigd. DJZ heeft dit feitencomplex voor het opstellen van deze appreciatie nogmaals voorgelegd aan Toeslagen. Uit deze afstemming kwam geen ander beeld naar voren.

Het betreft dus een onjuiste afstelling van de systemen en het is niet redelijkerwijs te herleiden tot een menselijk handelen. Uit de informatie die DJZ heeft ontvangen, blijkt dat de geldende procedures, welke zijn neergelegd in de Regeling Archiefbeheer Belastingdienst 2011, bij de vernietiging van de betreffende dossiers zijn gevolgd en nageleefd. Echter door vermenging van archiefdelen van Toeslagen met archiefdelen van de Belastingdienst zijn ten onrechte ook beroepsdossiers van Toeslagen volgens een verkeerde vernietigingstermijn gewaardeerd en ten gevolge daarvan vroegtijdig vernietigd. Het betreft daarnaast dossiers die op het moment van aanbieden niet langer voor de bevoegde macht diende tot overtuiging of bewijs. Gelet op dit feitencomplex lijkt het DJZ onwaarschijnlijk dat voldaan kan worden aan alle elementen van de delictomschrijving en dat hier sprake is van een redelijk vermoeden van een ambtssmisdrijf.